

UMHVERFIS- OG SAMGÖNGUNEFND

Landsfundarályktun 2015

Umhverfismál almennt

Íslendingar eiga mikið undir umhverfinu og sjálfbærri nýtingu náttúruauðlinda. Sjálfbær þróun mætir kröfum nútímans án þess að skerða möguleika komandi kynslóða. Hún byggist á þremur meginstoðum; vistfræðilegri, félagslegri og efnahagslegri sem eru óaðskiljanlegar og háðar hver annarri.

Stjórnvöld verða að móta almenna stefnu í umhverfismálum og virkja ábyrgð einstaklingsins. Við mat á umhverfisáhrifum verður að taka tillit til þarfa mannsins en þó alltaf á forsendum sjálfbærrar þróunar.

Taka ber alvarlega þá náttúruvá sem stafar af loftslagsbreytingum af mannavöldum. Íslendingar eiga að sýna frumkvæði og taka fullan þátt í þeim alþjóðlegu aðgerðum sem ákveðið verður að grípa til í loftslagsmálum. Nú þegar hafa neikvæð áhrif loftslagsbreytinga komið fram í súrnun hafsins umhverfis landið. Þær skaða vistkerfið og lífsviðurværi þeirra sem hafa aðkomu sína af sjávarútvegi og hafa alvarlegar afleiðingar fyrir Íslendinga ef ekki verður brugðist við.

Brýnt er að dregið verði úr nettólosun gróðurhúsalofttegunda. Það verði gert með því að draga úr brunu og binda kolefni með skógrækt og eflingu gróðurlenda.

Nýting náttúruauðlinda

Reynslan hefur sýnt að skynsamleg og hagkvæm nýting náttúruauðlinda Íslands er að jafnaði best tryggð með því að nýtingar- og afnotaréttur sé í höndum einkaaðila. Nýting þarf að vera innan sjálfbærra þolmarka. Upplifun ferðamanna af villtri og óspilltri náttúru er mikilvæg auðlind í ferðaþjónustu, stærsta gjaldeyrisskapandi atvinnuvegi Þjóðarinnar. Þetta ber að hafa í huga við heildarskipulag ferðaþjónustu og annarra atvinnuvega.

Ráðstöfun nýtingarréttinda á auðlindum í opinberri eigu skal vera gagnsæ með almannahag að leiðarljósi. Virða ber eignar- og nýtingarrétt einstaklinga á lögvernduðum auðlindum og ekki grípa til þjóðnýtingar eða skerðingar á réttindum einstaklinga.

Rammaáætlun

Rammaáætlun um nýtingu vatnsafls og jarðvarma er matsferli á virkjunarkostum og náttúrugæðum sem leitar málamiðlunar milli verndar, orkuframleiðslu og annarrar nýtingar náttúrugæða. Í ljósi samkeppnis- og jafnræðissjónarmiða er mikilvægt að mat á virkjunarkostum sé gagnsætt og taki mið af sjálfbærni með tilliti til umgengni og langtímaarðsemi af auðlindinni.

Fylgja skal í einu og öllu því ferli sem kveðið er á um í lögum um rammaáætlun. Í því felst að ekki verði vikið frá kröfum um virkt umhverfismat á öllum stigum, byggðu á bestu fánlegu faglegri þekkingu og tækni. Einnig að leitað verði sátta á sem breiðustum grundvelli og að tekið verði tillit til athugasemda frá almenningi, fagfólki og hagsmunaaðilum eftir að tillögur verkefnastjórnar liggja fyrir.

Náttúruvernd

Náttúra landsins færir fólki endurnæringu, hvatningu og hugarró. Einkaframtakið reynist vel í náttúruvernd og það þarf að nýta frekar. Huga þarf vel að náttúruperlum landsins og heimila gjaldtöku til að vernda og stýra aðgangi ferðamanna að viðkvæmum svæðum og fjármagna viðhald og uppbyggingu. Mikilvægt er að þær tekjur sem falla til við gjaldtökuna verði eftir í héraði. Gistináttagjald og önnur ómarkviss gjaldtaka af ferðamönnum verði afnumin.

Frumvarp til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd sem nú liggur fyrir Alþingi er tímabær og jákvæð breyting á núgildandi lögum.

Leitast skal við að nýframkvæmdir og mannvirki falli sem best að umhverfi sínu. Eitt mikilvægasta verkefni Íslendinga á sviði náttúruverndar er að vinna að uppgræðslu og jarðvegsbindingu. Til þess þarf uppgræðslu örfoka lands, nýrækt skóga og beitastjórnun. Mikilvægt er að endurskoðun laga um skógrækt og landgræðslu fái sem fyrst afgreiðslu á Alþingi.

Málefni sveitarstjórnarstigsins

Mikilvægt er að stækka og efla sveitarfélög og efla íbúalýðræði. Stefna skal að flutningi verkefna frá ríki til sveitarfélaga enda fylgi tekjustofnar með. Forsenda þess að fleiri verkefni flytjist frá ríki til sveitarfélaga er að sveitarfélögin séu hagkvæmar rekstrareiningar sem staðið geti undir lögbundnu hlutverki sínu.

Öll mannvirki eiga að vera háð fasteignamati og jafnframt verði allar lögbundnar undanþágur frá álagningu fasteignaskatts felldar niður. Í þessu samhengi þarf einnig að endurskoða skyldur sveitarfélaga til að láta endurgjaldslaust í té lóðir undir framhaldsskóla, kirkjur/bænahús og sjúkrastofnanir.

Lögð er áhersla á efnahagslegan styrk og fjárhagslegt sjálfstæði sveitarfélaga. Tryggja þarf sveitarfélögunum nauðsynlega tekjustofna í samræmi við þau verkefni sem þeim eru falin. Breikka þarf og styrkja tekjustofna sveitarfélaga og veita þeim hlutdeild í skatttekjum ríkisins án þess að heildarskattbyrði einstaklinga og fyrirtækja sé aukin.

Sveitarfélög útvisti verkefnum og nýti krafta einkaaðila þegar það á við, svo sem í leikskólum, grunnskólum og velferðarþjónustu.

Skipulagsmál

Skipulagsskyldan er hjá sveitarfélögum og mikilvægt er að þau taki í hvívetna tillit til almannahagsmuna í ákvörðunum sínum. Auka skal samstarf sveitarfélaga í skipulagsmálum á samliggjandi byggðasvæðum.

Skipulag er leið til að stýra uppbyggingu og þróun byggðar. Mikilvægt er að auka þekkingu og efla rannsóknir á skipulagsmálum á Íslandi. Landsskipulagsstefna verði unnin í góðri sátt við sveitarfélög og samtök þeirra. Þau tækifæri sem felast í gerð hennar verði nýtt til þess að bæta verklag við gerð skipulagsáætlana.

Til að fólk, ekki síst ungt fólk, hafi möguleika til að byggja sitt eigið heimili eins og verið hefur á Íslandi, en breyttist með núgildandi byggingarreglugerð sjái ráðherrar Sjálfstæðisflokksins til þess að núverandi byggingarreglugerð verði afnumin og gamla byggingarreglugerðin taki gildi aftur.

Byggðamál

Frelsi til vals um búsetu er mikilvægt. Sjálfstæðisflokkurinn leggur áherslu á að um allt land fái þrífist öflug byggð. Góð menntun, góðar samgöngur, tryggt rafmagn og fjarskipti eru tækifæri landsbyggðanna til aukinna lífsgæða íbúa. Því er brýnt að forsendur skapist fyrir fjölbreyttu námsframboði, jafnt með staðbundnu námi og fjarnámi.

Unnið skal að mótun byggðastefnu, með áherslu á jöfnun tækifæra til atvinnu og búsetu. Grunnur að auknum lífsgæðum er lagður með því að nýta gæði landsins sem best. Einstaklingsfrelsi og skapandi hugsun í atvinnumálum fjölga atvinnutækifærum. Uppbygging og stuðningur við nýsköpun treystir búsetuskilyrði í landinu. Styrkja skal starf Byggðastofnunar og atvinnuþróunarfélaga um land allt.

Gæta skal hagsmuna sveitarfélaga við mótun löggjafar um gjaldtöku af ferðamönnum og þegar teknar eru ákvarðanir um uppbyggingu innviða til að mæta auknum ferðamannastraumi til landsins.

Samgöngumál almennt

Greiðar og öruggar samgöngur eru mikilvæg undirstaða atvinnulífs, ferðaþjónustu, einstaklingsfrelsis og samkeppnishæfni byggðarlaga landsins. Fjárfestingar í innviðum samfélagsins eru almennt arðsamar, enda þjóna þær almenningi og styrkja bæði atvinnulíf og búsetu. Í því skyni ber að efla

almennings­samgöngur jafnt í þéttbýli sem og í hinum dreifðari byggðum. Skoða þarf sérstaklega annars konar fjármögnun samgöngumannvirkja en bein framlög af fjárlögum.

Nýta ber vistvæna orkugjafa enn frekar við samgöngur þar sem það er hagkvæmt. Vel verði fylgst með tækniframförum og þróun á því sviði og þær lausnir nýttar sem helst henta við íslenskar aðstæður. Mikilvægt er að afdráttarlaus stefna sé til staðar um hvernig standa eigi að ívilnunum vegna vistvænna ökutækja og nauðsynlegt að þær ívilnanir séu hugsaðar til mun lengri tíma en nú er gert. Tryggja þarf starfsgrundvöll deiliahagkerfa í samgöngumálum. Afnema ber skattaívilnanir og lög um endurnýjanlegt eldsneyti frá síðasta kjörtímabili sem leiða til innflutnings á dýru lífoldsneyti á borð við etanol og jurtaolíur. Jafnframt skal afnema alla skattalega mismunun frá síðasta kjörtímabili sem ætlað var að ýta fólki úr bensínbílum yfir í dísilbíla.

Samgöngur á landi

Vegakerfið hefur verulega látið á sjá undanfarin ár vegna skorts á viðhaldi. Aukin burðargeta og stytting vegalengda skal höfð að leiðarljósi í framkvæmdum. Líta þarf til alþjóðlegra staðla og tækniþróunar um þessa þætti og auka þátttöku einkaaðila án ábyrgðar hins opinbera. Sjálfbærar, skynsamlegar samgöngur fyrir alla, óháð samgöngumáta, er það sem leggja skal til grundvallar. Lagningu bundins slitlags á öllum stofnleiðum verði lokið innan fjögurra ára og markvisst unnið að fækkun einbreiðra brúa.

Uppbyggingu hjóreiða-, göngu- og reiðstíga í og við þéttbýli þarf að vinna heildstætt og tryggja samvinnu milli sveitarfélaga. Aðkallandi er að endurskoða samning ríkis og sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu um frestun vegaf framkvæmda. Umferðarfræðsla í grunn- og framhaldsskólum verði aukin til muna og ökukennsla byggð upp á sama hátt og í nágrannalöndum, sér í lagi hvað varðar aðstöðu og aðferðir við verklega kennslu.

Bæta þarf aðgengi að áhugaverðum svæðum með það að markmiði að ferðamenn geti skoðað þau á öruggan hátt. Náttúruvernd skal höfð að leiðarljósi.

Samgöngur á sjó

Ferjuleiðir verði skilgreindar sem hluti af þjóðvegakerfinu og sem liður í eflingu ferðaþjónustunnar. Smíða þarf nýja ferju til notkunar milli Vestmannaeyja og Landeyjarhafnar með það að markmiði að bæta samgöngur milli lands og eyja. Í dag eru fjölmörg samfélög háð samgöngum á sjó að verulegu leyti. Á það til að mynda við Vestmannaeyjar, Vestfirði, Hrísey, Grímsey og Flatey. Tryggja þarf að í landinu sé heppileg ferja sem hægt er að nýta til afleysinga í þessar siglingar þegar þörf er á.

Stærð og fjöldi farþegaskipa við Ísland hefur aukist verulega. Brýnt er að tryggð verði betur björgunar og dráttargeta við landið.

Samgöngur í lofti

Keflavíkflugvöllur gegnir lykilhlutverki í örri þróun ferðaþjónustunnar. Tryggja þarf að stærð, gæði og afkastargeta hans og flugstöðvarinnar verði ætíð tímanlega í samræmi við þarfir ferðaþjónustunnar. Ríkið bjóði út heildarrekstur flugstöðvarinnar.

Reykjavíkflugvöllur verði óskertur í Vatnsmýri. Reykjavíkflugvöllur í Vatnsmýri er þýðingarmikil miðstöð íslensks áætlunarflugs, áfangastaður til eina hátækisjúkrahúss landsins, miðstöð flugkennslu og jafnframt mjög mikilvægur varaflugvöllur millilandaflugsins. Hraða þarf byggingu nýrrar samgöngumiðstöðvar / flugstöðvar í Vatnsmýri.

Öflugt innanlandsflug er mikilvægt hagsmunamál fyrir alla þjóðina. Leggja þarf áherslu á brýnt viðhald flugvalla og flugöryggisstöðva í samræmi við alþjóðastaðla. Halda þarf áfram uppbyggingu flugvalla í Reykjavík, á Akureyri og Egilsstöðum til eflingar millilandaflugi. Þjóðhagslega mikilvægt er að styrkja alla millilandaflugvelli landsins þannig að umferð ferðamanna dreifist jafnar um landið allt og nýti innviði þess betur. Slíkt stuðlar að sjálfbærri atvinnuuppbyggingu.

Gæta þarf hófs í opinberri gjaldtöku og íþyngjandi ákvæðum reglugerða, bæði hvað varðar flugrekstur í atvinnuskyni og í grasrót flugsins. Afnema ber kolefnisgjald á innanlandsflug.

Fjarskipti

Mikil tækifæri felast í uppbyggingu fjarskiptainnviða, en raunverulegt frelsi til búsetu felst í því að landsmenn allir hafi aðgang að netinu. Einn helsti vaxtarsproti heimila og atvinnulífs er markviss og aukin notkun netsins. Netið leikur lykilhlutverk í framförum í byggðamálum, verslun og færslu opinberrar þjónustu nær borgurum. Öflugar háhraðatengingar þurfa að standa öllum íbúum landsins til boða óháð búsetu.